

ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԿՈՒՆԿՏԻՎ ՊԱՅՄԱՆԱԳԻՐ

Հայաստանի Հանրապետության Կառավարությունը, Հայաստանի Արհմիությունների կոնֆեդերացիան և Հայաստանի գործատուների հանրապետական միությունը (այսուհետ՝ Կողմեր), համաձայն Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքային օրենսգրքի, կնքում են Հանրապետական կոլեկտիվ պայմանագիրը (այսուհետ՝ Պայմանագիր), որով սահմանվում են սոցիալ-աշխատանքային հարաբերությունների կարգավորման լրացուցիչ երաշխիքներ և Կողմերի համատեղ գործողությունները դրանց իրականացման համար: Կողմերը սոցիալական գործընկերության շրջանակներում ապահովում են Հայաստանի Հանրապետության սոցիալ-աշխատանքային հարաբերությունների կայուն զարգացումը, որը պետք է ուղեկցվի զբաղվածության մակարդակի բարձրացմամբ և սոցիալական համերաշխության ամրապնդմամբ:

Կողմերը համաձայնում են, որ սոցիալական գործընկերությունը շահերի հավասարակշռման, սոցիալական համերաշխության ապահովման և խնդիրների լուծման արդյունավետ եղանակների որոշման հիմնական միջոցն է:

Կողմերը համաձայնում են սոցիալական գործընկերության հիմնական նպատակների և առաջնահերթ խնդիրների, ինչպես նաև դրանց լուծման հիմնական ուղղությունների շուրջ, որոնք ամրագրվում են սույն Պայմանագրում:

Կողմերը համաձայնում են՝ սոցիալ-աշխատանքային լրացուցիչ երաշխիքների իրացման կառուցակարգերը սահմանելիս հաշվի առնել Աշխատանքի միջազգային կազմակերպության Կոնվենցիաներով և Եվրոպական վերանայված սոցիալական խարտիայով ամրագրված նպատակները:

Կողմերը պայմանավորվում են, որ աշխատանքային օրենսդրության և աշխատանքային իրավունքի նորմեր պարունակող, գործատուների և աշխատողների՝ աշխատանքային իրավունքների և շահերի պաշտպանության առումով էական նշանակություն ունեցող նորմատիվ իրավական ակտերի նախագծերը ներկայացվում են Հանրապետական եռակողմ հանձնաժողովի (այսուհետ՝ Հանձնաժողով) կարծիքի՝ մինչև համապատասխան մարմնի կողմից դրանց ընդունումը:

Կողմերը կօժանդակեն աշխատանքի և սոցիալական պաշտպանության ոլորտի կայուն զարգացման ռազմավարության և դրա միջոցառումների ծրագրի մշակմանը և իրականացմանը:

Կողմերը, սոցիալական գործընկերության համակողմանի զարգացման նպատակով, կնպաստեն գործատուների ճյուղային և տարածքային միավորումների և կազմակերպություններում արհմիությունների կայացմանը:

I. Աշխատանքի անվտանգություն և առողջության պահպանում

Աշխատանքային գործունեության ընթացքում աշխատողների անվտանգության ապահովման և առողջության պահպանման նպատակով կողմերը պարտավորվում են.

1.1. աշխատողների անվտանգության ապահովման և առողջության պահպանման գործընթացներում արհմիության դերի, ինչպես նաև գործատուների տնտեսական շահագրգռվածության և պատասխանատվության բարձրացման նպատակով, մշակել առաջարկություններ՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության մեջ փոփոխություններ կատարելու վերաբերյալ,

- 1.2. աջակցել աշխատանքի առողջ և անվտանգ պայմանները սահմանող նորմերի, նորմատիվների և կանոնների մշակմանը և ապահովել դրանց ներդրումը,
- 1.3. աջակցել աշխատանքային պայմանների մոնիտորինգի ժամանակակից համակարգերի ներդրմանը և ապահովել դրանց արդյունավետ շահագործումը,
- 1.4. յուրաքանչյուր տարի քննարկել աշխատանքի առողջ և անվտանգ պայմանների նորմերի, նորմատիվների և կանոնների կիրառման և վերահսկման ընթացքը և ներկայացնել համապատասխան առաջարկներ,
- 1.5. աջակցել հիմնարկներին և կազմակերպություններին՝ ստեղծելու աշխատողների առողջության և անվտանգության պահպանման հարցերով զբաղվող ստորաբաժանումներ և հանձնաժողովներ:

II. Աշխատանք, աշխատավարձ և բնակչության կենսամակարդակ

Արժանապատիվ աշխատանքի ապահովման նպատակով կողմերը պարտավորվում են.

- 2.1. աջակցել աշխատողների որակավորման բարձրացմանը՝ աշխատաշուկայի պահանջներին և տնտեսության կայուն զարգացմանը համապատասխան,
- 2.2. հավասար մրցակցության և աշխատողների շահերի արդյունավետ պաշտպանության նպատակով՝ աջակցել անօրինական աշխատանքի կրճատմանը,
- 2.3. աջակցել կոլեկտիվ պայմանագրերի կնքման պրակտիկայի ներդրմանը,
- 2.4. աջակցել անհատական աշխատանքային վեճերի արտադատարանական լուծման համակարգի ներդրմանը,
- 2.5. նպաստել միջազգային սկզբունքներին և չափանիշներին համապատասխան նվազագույն աշխատավարձի սահմանմանը,
- 2.6. աջակցել իրական աշխատավարձի գնողունակության համապատասխանեցմանը արժանապատիվ աշխատանքի միջազգայնորեն ընդունված չափանիշներին,
- 2.7. աջակցել աշխատանքի վարձատրության ժամանակակից և արդյունավետ համակարգերի մշակմանը և ապահովել դրանց ներդրումը,
- 2.8. աջակցել աշխատանքի և աշխատավարձի ոլորտում գենդերային հավասարության ապահովմանը,
- 2.9. աջակցել գործատուի անվճարունակության դեպքում աշխատանքի վարձատրության իրավունքի պաշտպանության մեխանիզմների մշակմանը և ներդրմանը,
- 2.10. ներկայացնել առաջարկություններ՝ ՀՀ տարածքում կենսապահովման նվազագույն բյուջեի կազմը և կառուցվածքը սահմանելու վերաբերյալ:

III. Աշխատաշուկա և զբաղվածություն

Բնակչության զբաղվածության խթանման, աշխատաշուկայի հավասարակշռության ապահովման, աշխատանքային ռեսուրսների զարգացման նպատակով՝ Կողմերը պարտավորվում են աջակցել.

- 3.1. աշխատաշուկայի զարգացման վիճակի ու դինամիկայի վերաբերյալ ամբողջական, ճշգրիտ տեղեկատվական համակարգի ներդրման և հետագա զարգացման ապահովմանը,
- 3.2. ինքնազբաղվածության խթանման համար բավարար պայմանների ապահովմանը,
- 3.3. որակավորման ազգային շրջանակի մշակմանը և ներդրմանը,

- 3.4. աշխատաշուկայի և տնտեսության կայուն զարգացման պահանջներին համապատասխանող աշխատուժի առաջարկի ձևավորմանը,
- 3.5. երիտասարդների, կանանց, գյուղական շրջանների բնակչության և աշխատաշուկայում անմրցունակ անձանց արդյունավետ զբաղվածության խթանմանը,
- 3.6. մասնագիտական կողմնորոշման արդյունավետ համակարգի ներդրմանը և զարգացմանը,
- 3.7. մասնագիտական կրթության ոլորտում գործատուների և արհմիությունների ներգրավվածության ընդլայնմանը և աշխատավայրում աշխատանքային պրակտիկայի կազմակերպմանը,
- 3.8. զբաղվածության տարեկան ծրագրերի մշակմանը և իրականացմանը,
- 3.9. աշխատանքի տեղավորման ծառայություններ մատուցող ոչ պետական կազմակերպությունների արդյունավետ և թափանցիկ գործունեության ապահովման համար անհրաժեշտ պայմանների ստեղծմանը,
- 3.10. ներքին և արտաքին աշխատանքային միգրացիայի իրականացման և միգրանտ աշխատողների շահերի պաշտպանության արդյունավետ մեխանիզմների մշակմանը և ներդրմանը:

IV. Սոցիալական ապահովագրություն, սոցիալական պաշտպանություն

Վարձու աշխատողների սոցիալական պաշտպանվածության մակարդակը բարձրացնելու նպատակով Կողմերը ստանձնում են հետևյալ պարտավորությունները.

- 4.1. հաշվի առնելով կողմերի շահերը՝ միջոցներ ձեռնարկել պարտադիր և կամավոր կենսաթոշակային ապահովագրության համակարգի ներդրման և զարգացման ուղղությամբ՝ նպատակ ունենալով ապահովել կորցրած եկամտի փոխհատուցման հնարավորինս բարձր մակարդակ և կիրառելով կամավոր կենսաթոշակային ապահովագրությանը մասնակցելը խթանելու կառուցակարգեր գործատուների և վարձու աշխատողների համար,
- 4.2. միջոցներ ձեռնարկել արտադրությունում դժբախտ դեպքերից և մասնագիտական հիվանդություններից պարտադիր սոցիալական ապահովագրության արդյունավետ համակարգ ներդնելու ուղղությամբ՝ նպատակ ունենալով ապահովել արտադրությունում դժբախտ դեպքերի և մասնագիտական հիվանդությունների հետևանքով տուժած անձանց սոցիալական պաշտպանվածությունը.

V. Հանձնաժողովի ձևավորման կարգը

- 5.1. Հանրապետական մակարդակում կոլեկտիվ բանակցությունների վարման, պայմանագրային պարտավորությունների կատարման ապահովման, Պայմանագրի կիրարկումն ապահովելու նպատակով գործողությունների ծրագրի մշակման, Պայմանագրի կատարման ընթացքում ծագած խնդիրների քննարկման և Կողմերին համապատասխան առաջարկների ներկայացման նպատակով, Պայմանագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո **20** օրյա ժամկետում Կողմերը ձևավորում են Հանձնաժողով:

- 5.2. Հանձնաժողովը կազմվում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության, Հայաստանի Արհմիությունների կոնֆեդերացիայի և Հայաստանի գործատուների հանրապետական միության ներկայացուցիչներից:
- 5.3. Կողմերից յուրաքանչյուրը Հանձնաժողովում պետք է ունենա հավասար թվաքանակով՝ 5-ական անդամ:
- 5.4. Հանձնաժողովում ՀՀ կառավարության ներկայացուցիչների նշանակումը և փոփոխությունը կատարում է ՀՀ կառավարությունը, իսկ Հայաստանի Արհմիությունների կոնֆեդերացիայի և Հայաստանի գործատուների հանրապետական միության ներկայացուցիչներին՝ համապատասխանաբար նշված կազմակերպությունները:
- 5.5. Հանձնաժողովի յուրաքանչյուր անդամ ունի մեկ ձայնի իրավունք:
- 5.6. Հանձնաժողովը գործում է Հանրապետական կոլեկտիվ պայմանագրի գործողության ողջ ժամանակահատվածում:
- 5.7. Հանձնաժողովը 10 օրյա ժամկետում մշակում և հաստատում է «Հանրապետական եռակողմ հանձնաժողովի աշխատանքի կազմակերպման և գործողության ժամկետը սահմանելու մասին» կարգը:

VI . Պայմանագրի կիրարկման ապահովումը, կատարման նկատմամբ հսկողությունը և տեղեկատվության տրամադրումը

- 6.1. Պայմանագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո երկամսյա ժամկետում, Կողմերը հաստատում են Հանձնաժողովի ձևավորման պահից հետո ոչ ուշ, քան մեկամսյա ժամկետում Հանձնաժողովի կողմից մշակված և Պայմանագրի կիրարկումն ապահովելու նպատակով Կողմերին ներկայացված գործողությունների ծրագիրը (այսուհետ՝ Ծրագիր) կամ անհամաձայնության դեպքում, լրամշակման նպատակով համապատասխան առարկություններով, առաջարկություններով այն վերադարձնում են Հանձնաժողովի քննարկմանը:
- 6.2. Ծրագիրը Հանձնաժողովին վերադարձնելուց հետո ոչ ուշ, քան քսանօրյա ժամկետում, համապատասխան ուղղումներով, կրկին ներկայացվում է Կողմերի հաստատմանը: Ծրագիրը վերստին չհաստատելու դեպքում, Կողմերը 5-օրյա ժամկետում փոփոխում են Հանձնաժողովի կազմը՝ նշանակելով նոր անդամներ:
- 6.3. Կողմերը պայմանավորվում են՝ Պայմանագրի կատարման ընթացքի վերաբերյալ անհրաժեշտ տեղեկատվությունը և փաստաթղթերը փոխանցել Հանձնաժողով:
- 6.4. Պայմանագրի իրականացման ընթացքը լուսաբանելու նպատակով, Հանձնաժողովը զանգվածային լրատվական միջոցներով պարբերաբար հրապարակում է Հայաստանի Հանրապետությունում սոցիալական գործընկերության զարգացման և սոցիալ-աշխատանքային հարաբերությունների վերաբերյալ տեղեկատվություն:
- 6.5. Պայմանագրի կատարման հսկողությունը իրականացնում է Հանձնաժողովը:

VII. Պայմանագրի փոփոխման և գործողության ժամկետները

- 7.1. Պայմանագրի փոփոխությունը նախաձեռնող Կողմը Հանձնաժողով է ներկայացնում փոփոխությունների վերաբերյալ գրավոր առաջարկ: Համապատասխան առաջարկությունը ստանալուց հետո՝ տասը աշխատանքային օրվա ընթացքում,

Հանձնաժողովում սկսվում են բանակցությունները, որոնք պետք է ավարտվեն ոչ ուշ, քան մեկ ամսում: Պայմանագրի փոփոխությունների համաձայնեցված նախագիծը Հանձնաժողովը՝ բանակցություններն ավարտելուց հետո, ներկայացնում է Կողմերի հաստատմանը:

- 7.2. Պայմանագրի տեքստը տպագրվում է «Հայաստանի Հանրապետություն» օրաթերթում և տեղադրվում է Կողմերի պաշտոնական կայք-էջերում՝ այն ստորագրելուց հետո երկու շաբաթվա ընթացքում:
- 7.3. Պայմանագիրն ուժի մեջ է մտնում Կողմերի ստորագրման պահից և գործում է մինչև **2012 թ. հունիսի 30-ը**:
- 7.4. Պայմանագիրը կնքված է հայերեն լեզվով, երեք օրինակից, որոնք ունեն հավասարազոր իրավաբանական ուժ: Յուրաքանչյուր կողմին տրվում է մեկ օրինակ:

VIII. Կողմերի հասցեները և ստորագրությունները

Հայաստանի
Հանրապետության
Վարչապետ

Հայաստանի
արհմիությունների
կոնֆեդերացիայի նախագահ

Հայաստանի գործատուների
/արդյունաբերողների և
գործարարների/ հանրապետական
միության նախագահ

Տ. ՍԱՐԳՍՅԱՆ

Է. ԹՈՒՄԱՍՅԱՆ

Ա. ՂԱԶԱՐՅԱՆ